

УДК 378.37.091.12.011.3–051:81'243

Городнича Лариса

ORCID 0000-0002-6795-5958

Кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов,
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: larysa_gorodnycha@ukr.net

Ольховик Владислав

ORCID 0009-0008-6245-6878

Аспірант,
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: olkhovykvlad@gmail.com

ПРОФЕСІЙНА ГОТОВНІСТЬ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ

Готовність до педагогічної діяльності одна з найбільш актуальних у освітньому процесі проблем сьогодення, безпосередньо впливає на якість вітчизняної освіти і відображає всі негативні суспільні явища на рівні підготовки мотивованого в своїй діяльності учителя.

Метою статті є визначення важливих складових готовності майбутніх учителів до професії вчителя та наявності усвідомлення особливого місця цієї професії в системі сучасних соціальних координат. Метод анкетування, застосований для проведення опитування здобувачів вищої педагогічної освіти після виробничої (педагогічної) практики, дозволяє виявити особистісні мотиви вибору фаху, вподобання в процесі педагогічної діяльності, складнощі, які виникають при зануренні в справжній освітній процес і скорегувати професійну мотивацію майбутніх учителів іноземних мов.

Методологія дослідження передбачає застосування загальнологічних методів аналізу, синтезу та узагальнення проблематики вивчення професійної готовності в гуманітарному дискурсі, як-от психології, педагогіки, філософії освіти тощо. Анкетування як специфічний метод опитування, проведений однократно, дозволив виявити різновиди мотиваційного вибору майбутнього фаху вчителя англійської мови, з'ясувати і систематизувати основні проблеми, що виникли під час виробничої (педагогічної) практики здобувачів вищої освіти спеціальностей Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література) та Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова). Аксіологічний підхід визначив ціннісні орієнтири майбутніх учителів іноземних мов у напрямку життєвих пріоритетів у виборі майбутньої фахової діяльності.

Наукова новизна дослідження пов'язана зі спробою дослідити особливості професійної підготовки до педагогічної діяльності майбутніх учителів іноземних мов, місця власне іноземної мови у пріоритетах вибору професії, використовуючи метод анкетування для з'ясування рівня сформованості професійної готовності до педагогічної діяльності після проходження виробничої (педагогічної) практики.

Висновки. У ході дослідження визначено важливі складові готовності до професії вчителя іноземних мов, з'ясовано суттєві складнощі у формуванні мотиваційної складової, розкрито ряд загальних проблем, що виникли під час проходження виробничої (педагогічної) практики і досліджено ефективні прийоми для покращення якості професійної готовності до педагогічної діяльності майбутніх учителів.

Ключові слова: професійна готовність, педагогічна діяльність, анкетування, здобувачі вищої освіти, майбутні учителі іноземних мов.

Постановка проблеми в загальному вигляді, її зв'язок із теоретичними і практичними завданнями. Суспільний розвиток невід'ємно пов'язаний з якістю функціонування його окремих складових (як-от, економіка, культура, освіта), можливостями швидкої трансформації та реагуванням на запити сьогодення. Економічні успіхи окремої країни безпосередньо пов'язані з мобільністю та якістю ринку праці. Адже лише фахівці з широким спектром загальних і професійних компетентностей і сильною мотивацією до фаху можуть стати запорукою сильної економічно і культурно країни. І проблема готовності до професійної діяльності тут виступає як одна з основних у формуванні

конкурентоспроможної особистості, зокрема і для вітчизняного ринку праці. Під таким кутом зору професія вчителя постає як наріжний камінь у всій системі соціальних відносин. Учитель виступає важливим етапом у розкритті професійних нахилів і уподобань, допомагає визначитись у цьому складному і суперечливому світі, знайомить з механізмами сприйняття інших і позиціонування себе у соціумі, вчить розрізняти справжнє і відстоювати свої життєві позиції. У такій системі координат учитель, який не вмотивований особисто, не готовий до професійної діяльності вчительського фаху, становить пряму загрозу майбутньому розвитку окремого соціуму.

Актуальність дослідження. Однакова значимість фахових і загальних компетентностей на сучасному ринку праці, актуалізує важливість самого поняття професійної готовності, усвідомлення себе в професії, мотивація до фаху, гнучкість основних навичок і вмінь високопрофесійної особистості, яка можлива лише при чіткому і ясному усвідомленні себе в середині професії. Це посилює роль професії вчителя в сучасному суспільстві, адже «на шляху розвитку інформаційного суспільства якісна освіта стає одним з головних чинників успіху, а педагог є одночасно і об'єктом, і провідником позитивних змін» [5, С.2]. Здобувач вищої педагогічної освіти мусить усвідомлювати себе вчителем, людиною, яка має обов'язки щодо розвитку і формування особистості учнів, впливає на їхній світогляд і життєві вибори майбутнього. Тому актуальним постає проблема дослідження рівнів і механізмів педагогічної готовності учителів і доцільність потреби у постійній адаптації педагогічних працівників до нових умов професійної діяльності.

Аналіз основних досліджень. Проблема готовності особистості до педагогічної діяльності стала об'єктом наукових досліджень ще наприкінці XIX століття. Найбільш важливими залишаються дослідження у сфері педагогіки та психології, зокрема, у сфері педагогіки всебічно вивчалася різні професійна готовність людини до праці та діяльнісна мотивація, а завдяки психології було введено поняття «установка» як загальна фізіологічна готовність організму до виконання конкретного виробничого завдання. Тому суттєвий вклад у вивчення феномену професійної готовності належить саме науковцям педагогічної та психологічної галузей.

Суттєві риси психологічної підготовки людини до фаху визначаються завдяки рисам характеру, професійно важливим когнітивним процесам, таким психічним станам, як мотивація і позитивне ставлення до професії (М.І. Дяченко, Л.А. Кандибович); здатністю внутрішнього налаштування на діяльність (С.Л. Марков і С.К. Шандрюк); упевненістю у власних силах, високою стійкістю нервових процесів, саморегуляцією і самооцінкою, умінням приймати правильні рішення в нестандартних ситуаціях (А.Ц. Пуні). Тому сьогодні професійну готовність слід розглядати як істотну передумову будь-якої цілеспрямованої діяльності [6].

Педагогічні дослідження професійної готовності акцентують увагу на понятті «професії» і здатності людини задіяти основні вимоги до неї у власну картину світу (Є.О. Клімов); інтеграції особистісної позиції і професійних знань і умінь (В.О. Сластьонін і В.С. Ільїн); формуванні особистості майбутнього вчителя (М.В. Левченко, Д.Ф. Ніколенко тощо); розвитку особистості як суб'єкта професійної діяльності та становленні особистості як професіонала (О.М. Бандурка, А.К. Маркова, Ю.К. Стрелков, Е.А. Клімов та ін.); формуванні готовності особистості до професійної діяльності та важливості дослідження ролі педагога в умовах цивілізаційних змін (О.В. Возняк) [2, 9].

Концепції та різні аспекти професійної підготовки саме вчителів іноземних мов, формування різних компетентностей майбутніх учителів, питання підготовки до управління навчальним процесом і шляхи ефективної взаємодії з учнями можемо знайти у роботах таких науковців, як: С. Ніколаєва, О. Бігич, О. Петрашук, Н. Бориско, Л. Гусак, Т. Зубенко, О. Котенко, С. Роман, О. Рудич, С. Гринюк, Н. Мілько.

Метою статті є визначення важливих складових готовності майбутніх учителів до професії вчителя та наявності усвідомлення особливого місця цієї професії в системі сучасних соціальних координат. Метод анкетування, застосований для проведення опитування здобувачів вищої педагогічної освіти після виробничої (педагогічної) практики, дозволяє виявити особистісні мотиви вибору фаху, вподобання в процесі педагогічної діяльності, складнощі, які виникають при зануренні в справжній освітній процес і скорегувати професійну мотивацію майбутніх учителів іноземних мов.

Висвітлення процедури теоретико-методологічного дослідження із зазначенням методів. Методологія дослідження передбачає застосування загальнологічних методів аналізу, синтезу та узагальнення проблематики вивчення професійної готовності в гуманітарному дискурсі, як-от психології, педагогіки, філософії освіти тощо. Анкетування як специфічний метод опитування, проведений однократно, дозволив виявити різновиди мотиваційного вибору майбутнього фаху вчителя англійської мови, з'ясувати і систематизувати основні проблеми, що виникли під час виробничої (педагогічної) практики здобувачів вищої освіти спеціальностей Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література) і Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова), а також дослідити ступінь складності та відношення здобувачів вищої освіти до фаху вчителя української мови і вчителя англійської мови. Аксиологічний підхід визначив ціннісні орієнтири майбутніх учителів іноземних мов у напрямку життєвих пріоритетів у виборі майбутньої фахової діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичні аспекти професійної готовності вчителя до діяльності залишаються актуальними в силу міждисциплінарності досліджуваної проблеми та відсутності взаємного визнання результатів досліджень різних галузей гуманітарного дискурсу в цій площині. Наслідком цього можна вважати відсутність системної політики держави щодо визначення

професійної готовності майбутніх учителів до діяльності, на якому етапі це потрібно робити, чи є можливість корегувати цей аспект під час виробничої практики і на перших роках професійної роботи молодого учителя, яка диференціація можлива на етапі вступу до педагогічного закладу вищої освіти тощо. Залишається суперечливим питання щодо сутності та компонентів професійної готовності, зокрема, доцільним є виокремлення таких структурних компонентів (А.А. Деркач, Л.Е. Орбан): а) мотиваційний – позитивне ставлення до цього виду діяльності, бажання ним займатися; б) когнітивний – наявність необхідних знань, умінь, уявлень; в) гностичний – оволодіння засобами та прийомами реалізації різних аспектів діяльності; г) емоційно-вольовий – самоконтроль та емоційна сталість; д) оціночний – самооцінка професійної підготовленості [8, 688–689].

Аналіз освітнього процесу всієї історії незалежної України свідчить про суттєві незмінні проблеми у питанні професійної готовності до вчительського фаху, коли молоді вчителі складно сприймають сутність педагогічної професії в якості своїх цілей і завдань; в більшості своїй не пов'язують власну поведінку з соціальною роллю вчителя, а формалізовано відносяться до цієї діяльності; не розглядають важливість педагогічного фаху в площині спілкування і таких координат, як «учитель – учитель», «учитель – учень», «учитель – батьки», виконуючи ці функції лише номінально; не вміють або не бажують розуміти вікові та педагогічні особливості різних вікових груп учнів і що є найбільш небезпечним, і не бачать доцільності розвиватися у педагогічній професії за принципом «навчання протягом життя».

Питання рівня професійної готовності до фаху вчителів іноземних мов ускладнюється специфікою, навчанням іноземних мов, адже практика свідчить, що саме здобувачі вищої філологічної освіти в галузі 01 Освіта /Педагогіка слабо вмотивовані до педагогічного фаху на початку навчання. Однократно проведене опитування (<https://bit.ly/3AWn5vn>) студентів старших курсів філологічного факультету освітнього ступеня «бакалавр» і першого курсу освітнього ступеня «магістр» (всього 58 респондентів), які опановують фах учителя англійської мови та учителя української мови, показало досить типове для вітчизняної освіти співвідношення причин обрання майбутньої професії вчителя, а саме: 38% вступили через бажання здобути вищу освіту, 14% задовольняє режим і характер роботи вчителя, 25% подобається робота з дітьми і 21% респондентів зробило свій вибір під впливом інших чинників. Цікаво, що на майже антагоністичні відповіді «закоханий у професію вчителя» і «тут більше бюджетних місць» припало лише 2%, що все ж таки заперечує традиційну суспільну думку, принаймні на філологічному факультеті, про орієнтацію на кількість бюджетних місць при вступі на спеціальність. Якщо проаналізувати інші чинники обрання фаху вчителя з мови, то переважають дві причини, а саме, думка батьків і бажання якісно вивчити мову (55%).

На початку дослідження ми акцентували увагу на важливості з'ясувати механізми готовності до педагогічного фаху, які б підвищили мотивацію та рівень усвідомленості місця вчителя в системі суспільних координат здобувачами педагогічної вищої освіти. Обидві освітні програми, на яких проводилось опитування, містять виробничу (педагогічну) практику як обов'язковий компонент навчального плану, що передбачає активну практику в школах, відповідно освітній ступінь «бакалавр» на базі 5-9-х класів і освітній ступінь «магістр» на базі 10-11-х класів. Опитування проводилось через певний час після закінчення цієї практики, і майбутні учителі іноземних мов уже могли усвідомити і проаналізувати наявний педагогічний досвід. Так, 52% відповіді, що їм сподобалось вчителювати під час виробничої практики і 21% ще не визначилось, 13% відповіді негативно. Хочемо зазначити, що серед здобувачів освітнього ступеня «магістр» відсоток позитивних відповідей складає 80%, тоді як негативні відповіді взагалі відсутні. Це підтверджує тезу про те, що на магістратуру більшість абітурієнтів йдуть уже з усвідомленням бажаного майбутнього фаху і, на нашу думку, саме тут важливо приділити більше уваги в навчальних планах педагогічним дисциплінам, які орієнтують і направляють майбутнього вчителя до саморозвитку і підвищення усвідомленості місця вчителя в соціальних трансформаційних процесах сучасності [3]. Так, другий рік у межах вибіркового компонента на філологічному факультеті викладається курс «Основи педагогічної комунікації та медіації», де, зокрема, майбутнім учителям іноземних мов пропонують навчитись педагогічній саморефлексії, коли учитель володіє навичками самооцінки власної педагогічної діяльності, як-от, самоаналіз уроку за методикою Неда Фландерса [4].

Найбільше позитивних вражень під час практики студенти здобули проводячи уроки (55%), організовуючи позакласну роботу (30%) і займаючись методичною роботою (15%). Серед найбільших труднощів для професії вчителя здобувачі вищої педагогічної освіти називають: організацію свого часу й праці (40%), ведення шкільної документації (30%), підготовку до уроків (30%). Можемо констатувати, що дії, які стосуються безпосередньо готовності до педагогічної діяльності (зокрема, комунікація з учнями, аналіз своєї діяльності та внесення певних коректив, робота з батьками, постійне навчання і реагування на новітні технології в освіті) не викликають труднощів або певного страху та не являються причинами відмови від педагогічного фаху.

Опитування показало загальну тенденцію в контексті фаху вчителя іноземних мов, коли студенти ставлять на перше місце професійне опанування англійською мовою [1], і у меншій мірі зацікавлені в специфіці методики її викладання. Цим пояснюється той факт, що більшість здобувачів вищої освіти починають усвідомлювати власне місце у педагогічній професії лише під час активної практики, коли вони мають показувати навички методики навчання іноземної мови, а не власну мовну майстерність. Уважасмо обрану траєкторію на збільшення тижнів виробничої практики на філологічному факультеті обґрунтованою та доцільною саме в такому ракурсі.

Аналіз опитування студентів, які вивчають українську та англійську мову, показав, що студенти мають однакову мотивацію до реалізації себе учителями і української, і англійської мов. Серед 15 опитаних магістрантів 73% відповіли, що прагнуть однакової майстерності в викладанні двох мов. На питання «Чи можете ви стверджувати, що психологічно більш складно бути вчителем іноземних мов» 40% категорично це заперечили, а 53% відповіли, що це залежить від готовності до професії вчителя. 80% респондентів зазначили, що вірять у сприятливі умови стати професійними учителями української та англійської мов. З 43 студентів освітнього ступеня «бакалавр» лише 5 студентів не готові стати високопрофесійними вчителями англійської мови в майбутньому, решта вірять у сприятливі умови для реалізації обраної професії.

Підсумком опитування стало питання «Чи плануєте ви працювати за фахом», на яке 35% відповіли так, а 28% – уже працюють. Серед магістрантів лише 4 студенти не планують працювати за фахом, натомість 6 уже працюють. 80% усіх респондентів ще раз вступили б на педагогічну професію і не жаліють про свій вибір.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Професійна готовність до педагогічної діяльності, важлива умова майбутнього розвитку суспільства. Вчитель, усвідомлений у власних професійних цілях і мотивований до освіти протягом життя, є підґрунтям якісного освітнього процесу. Метод анкетування здобувачів вищої освіти показав, що часто обираючи за першопричину вступу професійне опанування мови, під час виробничої (педагогічної) практики студенти починають усвідомлювати і зацікавлюватись професією вчителя. А результати анкетування освітнього ступеня «магістра» дають підстави говорити про професійно орієнтованих здобувачів, які мають бажання власної реалізації в професії вчителя, і, на нашу думку, саме у цій площині мають знаходитись перспективні дослідження як підвищення мотивації майбутнього вчителя, так і адаптації вчителів до нових умов професійної діяльності.

References

1. Бочарникова Т. Ф. Особливості професійно-педагогічної спрямованості майбутніх учителів іноземних мов. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2012. № 36. С. 21–25.
Bocharnykova, T. F. (2012). Osoblyvosti profesiino-pedahohichnoi spriamovanosti maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov [Peculiarities of professional and pedagogical orientation of future foreign languages teachers]. *Problemy inzhenerno-pedahohichnoi osvity [Problems of engineer-pedagogical education]*, 36, 21–25. [in Ukrainian].
2. Вознюк О. В. Розвиток особистості педагога в умовах цивілізаційних змін: теорія і практика: Монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2013. 614 с.
Vozniuk, O. V. (2013). Rozvytok osobystosti pedahoha v umovakh tsyvilizatsiinykh zmin: teoriia i praktyka [The development of teacher's personality in the conditions of civilizational changes: theory and practice]. Monograph. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU imeni Ivana Franka. [in Ukrainian].
3. Гармаш О. М. Сучасні наукові підходи до професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, VIII (88), Issue: 220, 2020 Feb.// Режим доступу: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1248083.pdf>
Harmash, O. M. (2020). Suchasni naukovi pidkhody do profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov [Modern scientific approaches to professional training of future foreign languages teachers]. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology* Retrieved from: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1248083.pdf> (Last accessed: 5.05.2023) [in Ukrainian].
4. Городнича Л., Ольховик М., Стеченко Т. Методика вербальної взаємодії Неда Фландерса у контексті самооцінки рівня педагогічного спілкування вчителя ЗЗСО. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. Вип. 14–15 (170–171). 2021. С. 170–174.
Gorodnycha, L., Olkhovik, M., Stechenko, T. (2021). Metodyka verbalnoi vzaiemodii neda flandersa u konteksti samootsinky rivnia pedahohichnoho spilkuvannia vchytelia ZZSO [Methodology of Flanders' verbal interaction in the context of secondary school teacher's self-esteem while pedagogical communication] *Visnyk of T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium». Series: Pedagogical Sciences*. Issue 14–15 (170–171). 170–174. [in Ukrainian].
5. Концепція розвитку педагогічної освіти. 2018. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
Kontseptsiia rozvytku pedahohichnoi osvity [Concept of pedagogical education development]. (2018). Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>. (Last accessed: 5.05.2023) [in Ukrainian].
6. Левшениук Н. Теоретичне обґрунтування поняття психологічної готовності особистості до педагогічної діяльності. *Нова педагогічна думка*. 2014. № 1. С. 36–38.
Levsheniuk, N. (2014). Teoretychne obgruntuvannia poniattia psykholohichnoi hotovnosti osobystosti do pedahohichnoi diialnosti [Theoretical substantiation of psychological readiness concept of individual for pedagogical activity] *Nova pedahohichna dumka* №1. 36–38. [in Ukrainian].
7. Мілько Н.С. Технологія підготовки майбутніх учителів англійської мови до організації міжкультурного діалогу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Філологія»*. вип. 5(73). 2019 р. С. 302–305.

Milko, N. (2019). Tekhnolohiia pidhotovky maibutnikh uchyteliv anhliiskoi movy do orhanizatsii mizhkulturnoho dialohu [Technology of english teacher's training to the organization of intercultural dialogue]. Scientific Notes of Ostroh Academy National University, «Philology» series. Issue 5(73). 302–305. [in Ukrainian].

8. Федорак О. Теоретичні аспекти проблеми психологічної готовності майбутнього учителя до педагогічної діяльності. *Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. Проблеми сучасної психології*. 2010. Випуск 9. С.683–690.
- Fedorak, O. (2010). Teoretychni aspekty problemy psykholohichnoi hotovnosti maibutnoho uchytelia do pedahohichnoi diialnosti [Theoretical aspects of the problem of future teacher's psychological readiness for pedagogical activity]. *Collection of scientific works of the G.S. Kostyuk Institute of Psychology of the NAPS of Ukraine. Actual problems of psychology*. Issue 9.683–690. [in Ukrainian].

Gorodnycha Larysa

ORCID 0000-0002-6795-5958

Candidate of Pedagogical Sciences, associate professor,
Head of Foreign Languages Department
Т.Н. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: larysa_gorodnycha@ukr.net

Olkhovyyk Vladyslav

ORCID 0009-0008-6245-6878

PhD student, T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: olkhovyyklad@gmail.com

PROFESSIONAL READINESS FOR THE PEDAGOGICAL ACTIVITY OF FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS: A PROBLEM FIELD

Readiness for pedagogical activity is one of the most relevant issues in the educational process today. It directly affects the quality of domestic education and reflects all negative social phenomena at the level of preparing motivated teachers for their work.

The article aims to identify the essential components of future teachers' readiness for the teaching profession and the awareness of the special place of this profession in the system of modern social coordinates. The survey method used to conduct a survey of higher education pedagogical students after their practical (teaching) training allows for the identification of personal motives for choosing the profession, preferences in the process of teaching activities, difficulties that arise when immersed in the actual educational process, and to adjust the professional motivation of future foreign language teachers.

The research methodology involves the application of general logical methods of analysis, synthesis, and generalization of issues related to the study of professional readiness in the humanities discourse, such as psychology, pedagogy, philosophy of education, and others. Surveying as a specific method of questioning, conducted once, allowed us to identify types of motivational choices for future English language teachers, clarify and systematize the main problems that arose during the professional (pedagogical) practice of higher education students majoring in «Secondary Education (English Language and Literature) and Secondary Education (Ukrainian Language and Literature, English Language).»

The axiological approach has determined future foreign language teachers' values and life priorities in choosing their future professional activity. The scientific novelty of the research is associated with an attempt to investigate the peculiarities of professional training for the pedagogical activity of future foreign language teachers, the place of the foreign language itself in the priorities of choosing a profession, using a survey method to determine the level of professional readiness for pedagogical activity after completing practical (pedagogical) training.

Conclusions. The study identifies essential components of readiness for the profession of a foreign language teacher, reveals significant difficulties in forming the motivational component, outlines several general problems that arose during the completion of practical (pedagogical) training and explores effective techniques for improving the quality of professional readiness for future teachers' pedagogical activities.

Keywords: professional readiness, pedagogical activity, survey, higher education students, future foreign language teachers.

Стаття надійшла до редакції: 28.04.2023

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор О.П. Биконя